

Gedeeltelijk overzicht van het complex. Zelfs op enige afstand geeft dit een treurige aanblik. Het strand ziet er trouwens ook niet uit.

Onwaardig gevelpanorama

In Huizen, aan het strand van het prachtige Gooimeer, liggen sinds 2002 in acht blokken de Panoramawoningen van de architecten Neutelings en Riedijk. Het uitzicht biedt inderdaad een fraai panorama, dat wil zeggen als je met je rug naar de woningen staat.

Huizen is een interessant stadje. De geschiedenis van Huizen gaat terug tot 1382, wanneer voor het eerst melding wordt gemaakt van het dorp Huussem. In Huizen stonden niet de gebruikelijke plaggenhutten, maar stenen huizen. Daaraan dankt Huizen zeer waarschijnlijk haar naam. Huizen stond bekend als een vissersdorp met op het hoogtepunt 125 botters. Na de aanleg van de Afsluitdijk in 1932 kwam er een einde aan de visserij en gingen de Huizers op zoek naar ander werk vooral in de bouw en nog steeds heeft Huizen veel bouwbedrijven. Nadat Huizen in 1967 een groeikern werd, vond er een ware bouwexplosie plaats, die uiteindelijk in 1995 werd afgesloten met het Vierde Kwadrant, de laatste nieuwbouwwijk van Huizen.

Uitzicht

Architecten van internationale faam ontwierpen in het Vierde Kwadrant spraakmakende projecten, waaronder de Panoramawoningen gelegen aan het Gooimeer, van Neutelings en Riedijk. De strookvormige bebouwing strekt zich uit langs het 750 meter lange Harderwijkerzand. Op de begane grond bevinden zich

carports en de entrees. De woonkamers zijn maar liefst 12 meter breed en voorzien van dito raamstroken. Dan kun je wel nagaan wat een uitzicht de bewoners hebben op het Gooimeer! Het zou best kunnen dat ze de aanblik van de gevels maar op de koop toe nemen.

Gevelleien

Aan de straatzijde zijn de gevels bekleed met vezelcement leien, meestal aangeduid als gevelleien. Gevelleien zijn niets anders dan dakleien die in de gevel worden toegepast. Zoals de naam al doet vermoeden werden dit soort overlappende elementen oorspronkelijk van leisteen gemaakt. Leisteen is echter moeilijker goed te verwerken en duurder dan cementleien. Tot in de jaren negentig werden ze gemaakt van asbest, wat vanaf 1993 verboden is. Het enige verschil tussen dak- en gevelleien is de overlap of het overdek. Die is bij de dakvariant 100 mm en in de gevel 50 mm. Net als bij het dak zijn diverse verbanden mogelijk: Maasdak, Rijndak, Koeverdak en ga zo maar door. De keuze van het verband wordt veelal bepaald door de prijs. Zo ook hier.

Een van de kopgevels. Onder de naar buiten stekende kozijnen van de hoekramen is de gevel niet vervuild door algvorming; daar is het niet zo vochtig.

Decoratief

Het verband van de leien op de mooie woningen is niet het bekende degelijke Maasdak met zijn dubbele dekking maar de 'enkelvoudige horizontale dekking met vierhoekige leien', door de fabrikant aangeduid als 'een van de meest decoratieve legpatronen'. Meest decoratief? Zou dat de doorslag hebben gegeven voor de architecten? Heel onwaarschijnlijk, alles wijst erop dat het de prijs is geweest, want ook de kwaliteit van de vezelcement leien laat te wensen over. De foto's tonen dat het waarschijnlijk vezelcement is zonder coating. Het zou natuurlijk ook kunnen dat de aannemer een interessant voorstel heeft gedaan. Het uitzicht blijft hetzelfde. Het aanzicht echter niet.

Vochtbelasting

De verschijnselen zijn niet veroorzaakt door een slechte uitvoering. Vrijwel zeker zijn ze netjes bevestigd op een houtstructuur van verticale tengels en horizontale latten met twee rvs-nagels en een stormkram, de tuinschutting niet meegerekend. Het onbehandelde oppervlak van de vezelcement leien is licht poreus en daardoor gevoelig voor vochtbelasting. De foto's laten dan ook zien dat daar waar de vochtbelasting minder is, zoals onder de naar buiten stekende kozijnen, de mosaanhechting vrijwel niet optreedt. Ook oriëntatie speelt een rol: gevelvlakken op het zuidwesten en westen zijn bijna zwart.

Glorieuze lomphheid

Wat bezielt toch een architect om zulke prachtige woningen af te werken met een zo goedkoop mogelijke bekleding? Dat past niet bij deze architecten. Hans Ibelings schreef daarover: Voor Willem Jan Neutelings en Michiel Riedijk is de essentie van hun architectuur vervat in hun stellingname: 'Een gebouw moet bonkig zijn, nurks en nors. Het moet er staan, in zijn glorieuze lomphheid, verankerd in de aarde...'. En ook: De glorieuze lomphheid maakt van ieder werk onmiskenbaar en onvervreemdbaar een 'Neutelings Riedijk'. Helaas klopt dat niet voor de gevels van de panoramawoningen.

Bronnen

www.huizen.nl: Van dorp tot haven van 't Gooi.

Ibelings, H.: Glorieuze lomphheid. Het 'zware oeuvre' van Neutelings Riedijk Architecten, Ons Erfdeel, jaargang 44, 2001.

www.architectuur.org/bouwwerk/375/Panoramawoningen.html

1 // Duidelijk een gevel op het zuidwesten, uit die hoek komt de meeste vochtige wind.
2 // Bij de onbehandelde houten kozijnen is er ook vochtinwerking. 3 // Gelukkig alleen maar een tuinschutting; rijp voor de sloop. 4 // Detail van de mosaanhechting op de vezelcement leien.

